

AKTIVITEETTI: Workshop1_HYYPÄNJOKI VALLEY_PILOT LANDSCAPE

AJANKOHTA: 26.4.2019, 8:30-12:00

PAIKKA: Kauhajoen kaupungintalo, Kauhajoki (Finland)

JÄRJESTÄJÄT:

- Juanjo Galan / Aalto yliopisto
- Kirsi Hutri-Weintraub / Aalto yliopisto
- Marketta Nummijärvi / ELY
- Linda Leinonen / Kauhajoen kaupunki

OSALLISTUJAT:

- Linda Leinonen / Kauhajoen kaupunki (kaupunginjohtaja)
- Marketta Nummijärvi / ELY
- Timo Lakso / Etelä-Pohjanmaan liitto
- Mikko Rotola-Pukkila / kyläläinen, Hyypä
- Asko Ojala / kyläläinen, Hyypä
- Sulevi Riukulehto / Ruralia instituutti, Helsingin yliopisto
- Niina Tuovinen / Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä, ympäristösihteeri

SEURAAVAT ETÄOSALLISTUJAT vastasivat sähköpostitse tehtäviin 1-3:

- Riikka Asunmaa / Pro Agria
- Leena Rinkineva-Kantola / ELY
- Juhani Hallasmaa / ELY
- Harri Virtanen / Kauhajoen kaupunki
- Anna Tall / Seinäjoen ammattikorkeakoulu

PÄÄTAVOITTEET JA ODOTETUT TULOKSET:

- Ilmastonmuutokseen sopeutumisesta kiinnostuneen verkoston luominen ja aktivointi AELCLIC-pathfinder- hankkeen kautta.
- Työsuunnitelman laatiminen AELCLIC-pathfinder- hankkeen toteuttamiseksi Hyypänjokilaaksossa a (Hyypänjoki valley_Pilot Landscape).

AGENDA:

1. TERVETULOA
2. OSALLISTUJIIEN ESITTELY
3. AELCLIC HANKKEEN ESITTELY
4. HYYPÄNJOKILAAKSON MAISEMANHOITOALUEEN KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA - Marketta Nummijärvi (ELY/Etelä-Pohjanmaa)

Kahvitauko

5. TYÖRYHMÄTYÖSKENTELYÄ
 - a. TEHTÄVÄ 1: Mitä Sinä arvostat Hyypänjokilaakson maisemassa? / Mikä Hyypänjokilaakson maisemassa on tärkeää Sinulle tai edustamallesi taholle?
 - b. TEHTÄVÄ 2: Mitä tiedät ilmastonmuutoksesta? / Miten ilmastonmuutos saattaa vaikuttaa Hyypänjokilaaksoon tai päivittäiseen elämääsi?
 - c. TEHTÄVÄ 3: Miten AELCLIC-hanke voi edistää maisemanhoidon toteutusta Hyypänjokilaaksossa (HYYPÄNJOKILAAKSON MAISEMANHOITOALUEEN KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA) SEURAAVAKSI: Seuraavat työpajat, hankkeen verkkosivut ja niillä näkyminen
6. SEURAAVAKSI: Seuraavat työpajat, hankkeen verkkosivut ja niillä näkyminen

1. TERVETULOA

- Tervetulosanat - Linda Leinonen (Kauhajoen kaupunginjohtaja, Juanjo Galan (Aalto yliopisto) ja Marketta Nummijärvi (ELY/etelä-Pohjanmaa, Seinäjoki)

2. OSALLISTUJIIEN ESITTELY

PARTICIPANT	SECTOR	INSTITUTION
Linda Leinonen	LOCAL/REGIONAL AUTHORITY	Kauhajoki town
Harri Virtanen	LOCAL/REGIONAL AUTHORITY	Kauhajoki town
Marketta Nummijärvi	LOCAL/REGIONAL AUTHORITY	ELY/South-Bothia, Seinäjoki
Leena Rinkineva-Kantola	LOCAL/REGIONAL AUTHORITY	ELY/South-Bothnia
Juhani Hallasmaa	LOCAL/REGIONAL AUTHORITY	ELY/South-Bothnia
Timo Lakso	LOCAL/REGIONAL AUTHORITY	Regional Council of South Ostrobothnia
Niina Tuovinen	PUBLIC SECTOR	Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä
Anna Tall	RESEARCH	Seinäjoen kaupunki/AMK
Sulevi Riukulehto	RESEARCH	Ruralia-instituutti
Riikka Asunmaa	PRIVATE SECTOR	Pro Agria
Asko Ojala	SOCIETAL ORGANIZATION + FARMERS	Hyypä village society
Mikko Rotola-Pukkila	SOCIETAL ORGANIZATION + FARMERS	Hyypä valley conservation board

JOHTOPÄÄTÖKSET:

- Paikallisen verkoston alkukokoonpano on lupaava, mutta silti olisi tärkeää saada mukaan lisää yksityisen sektorin toimijoita (maanviljelijät, ruokateollisuus, palvelut, matkailu jne. ja järjestöjä tai sosiaalisia ryhmiä (esim. nuoria, senioreita, ekologeja jne.)
- Sekä Aalto yliopisto että verkoston jäsenet pyrkivät lisäämään osallistujien määrää ja monimuotoisuutta

3. AELCLIC HANKKEEN ESITTELY

- Juanjo Galan (Aalto yliopisto) esitteli lyhyesti AELCLIC-pathfinder –hankkeen tavoitteet, metodit, rakenteen, aikataulun ja odotetut tulokset. Professori Galan kertoi myös, miksi Hyypänjokilaakso valittiin yhdeksi hankkeen 16 eurooppalaisesta pilottimaisemasta.

JOHTOPÄÄTÖKSET:

- AELCLIC-pathfinder –hanke Hyypänjokilaaksossa on ensimmäinen askel kohti CLIMATE-KIC DEMONSTRATOR – hanketta ja tarjoaa mahdollisuuden sisällyttää ilmastonmuutokseen sopeutuminen osaksi paikallisia suunnitelmia (Hyypänjoen maisemanhoitoalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma, Kauhajoen kaupungin strategia)
- tulevan CLIMATE-KIC Demonstrator –vaiheen tavoitteena on LACAP-suunnitelman tuottaminen (LACAP=Landscape Adaptation Plan to Climate Change/suunnitelma maiseman sopeutumisesta ilmastonmuutokseen.) AELCLIC-pathfinder –hankkeen pilottimaisemien luomilla yhteistyöverkostolla tulee olla riittävän vahvat hallinnolliset, sosiaaliset ja taloudelliset voimavarat ja halu sitoutua tekemään yhteistyötä alueen LACAP-suunnitelman laatimiseksi.

4. HYYPÄNJOKILAAKSON MAISEMANHOITOALUEEN KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMAN ESITTELY

- Marketta Nummijärvi (ELY/Etelä-Pohjanmaa) esitteli Hyypänjokilaakson maisemanhoitoalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman

5. TYÖRYHMÄTYÖSKENTELE

- **TEHTÄVÄ 1a: Mitä sinä arvostat Hyypänjokilaakson maisemassa?**
 - **LAAKSO! KUMPUILEVA MAASTO / AVOIMUUS + RAJATTU / NÄKYMÄT**
 - Hyypän laakson pohjoisosa on jo tavallaan lakeutta, eteläosa muuttuu erilaiseksi. Laaksoa on muutosalueella
 - Ainutlaatuinen topografia, laaksomaisuus
 - Kumpuilevaa maisemaa luontaisesti mutkittelevan vesistön ympäristössä.

- Laakson muoto ja näkemäalueet
- Avoimuus
- **MONIMUOTOISUUS JA VAIHTELEUUS: AINUTLAATUINEN YHDISTELMÄ LUONTO + KULTTUURI**
 - Geologisesti ja biologisesti arvokas maisemakokonaisuus, jossa kulttuuriympäristön erityispiirteet ovat säilyneet
 - Vaihtelu ja pienipiirteisyys
 - Monipuolisuus: pellot, metsät, joki, uomat, rakennukset, tiet, ihmiset
 - Monimuotoisuus: maatalous, eliöstö, kasvupaikat
 - Luonnon ja maiseman erityispiirteet, joki, luonnon monimuotoisuus, avoimet näkymät, topografia, pohjavesivarat
- **YHTENÄINEN JA SELKEÄ MAISEMA**
 - Yhtenäisyys, siisteys, perinnemaiseman ylläpito, luontoarvojen kunnioittaminen
 - Teräväräjaisuus, jyrkkäreunaisuus
- **GEOLOGIA**
 - Geologia luo pohjan
 - Hyypänmäki on tavallaan unohdettu helmi
- **MAATALOUS**
 - Maatalousmaisema
 - Elävä maatalous, muut elinkeinot
- **KULTTUURIPERINTÖ**
 - Kulttuuriperintö
 - Vanhin talo, Hämes-Havunen
- **RAKENNUKSET & ASUTUS**
 - Rakennettu ympäristö, talot, pellot
 - Asutus istuu maisemaan varsin luontaisesti



- **TEHTÄVÄ 1b: mikä Hyypänjokilaakson maisemassa on tärkeää sinulle tai edustamallesi taholle?**
 - **SUOJELTU JA TUNNISTETTU MAISEMA**
 - Arvostatus, erityispiirteet
 - Maisemaan liittyvä arvostus, joka on noteerattu valtakunnallisestikin
 - Alueeseen liittyvät maisema- ja luontoarvot, pohjavesikysymykset. Alueelle on perustettu mm. useita luonnonsuojelualueita
 - Valtakunnallisesti arvokkaan kulttuurimaisema-alueen arvot, maisemanhoito, viljelymaiseman säilyvyys, aktiivisuus ja elinvoimaisuus
 - valtakunnallisesti arvokas maisema-alue ja ensimmäisiä Suomen neljästä maisemanhoitoalueesta. Alueella on erityisen tärkeää luonnon ja ihmisen toiminnan tasapainoinen vuorovaikutus.
 - **MAATALOUS + LAIDUNNUS + LAITUMET & METSÄT**

- laidunnus
- perinnebioopit
- Laiduntava karja
- SeAMK agrologi opiskelijat vierailevat vuosittain kenttäkurssilla opiskelemaan Hyypässä perinnemaiseman merkitystä ja vierailemme myös perinnebiotooppia katsomassa (Rotola-Pukkilan tila)
- **KESTÄVÄ, ASUTTU JA HOIDETTU MAISEMA**
 - Monipuolisuus, monimuotoisuus
 - Puhtaat, sopivasti viettävät pellot
 - Asuttu, elävä maisema
- **YHTEISÖ JA SOSIAALINEN PÄÄOMA**
 - Sosiaalinen pääoma, yhteisöllisyys
 - Naapurit, yhteistyökumppanit
- **ELINKEINOT**
 - Elinvoimaiset elinkeinot
 - Elinkeinot
- **TYYPILLISET RAKENNUKSET**
 - Etelä-Pohjanmaalle tyypillinen asuinmuoto
 - Että maatalous ja rakennusperintö säilyy
- **LUONNON MONIMUOTOISUUS**
 - Luonnon monimuotoisuus



- TEHTÄVÄ 2a: Mitä tiedät ilmastonmuutoksesta?

- **ILMASTONMUUTOS**
 - SÄÄN ÄÄRI-ILMIÖT
 - Lumipeite vähenee, ohenee, kestää lyhyemmän aikaa
 - Leudot talvet, vähemmän pakkasta, vähemmän routaa
 - Sää ääri-ilmiöt, tulvat, helleaallot, kadot, kasvihuonekaasut, lämpeneminen lisääntyvät, luonnon monimuotoisuus vähenee, vesipula
 - Keskilämpötilo nousee
 - Yksi säätila voi kestää kauemmin, erityisesti kesällä
 - Sään ääri-ilmiöt lisääntyvät Pohjois-Euroopassa
- **CO2 PÄÄSTÖT**
 - CO² lisääntynyt ilmakehässä, fossiiliset polttoaineet poltettu, hiili ilmakehässä
 - Paljon on tehtävää ja hiilidioksidipäästöt saatava kuriin. Aikaa ei ole paljoa ja työhön on saatava mukaan koko maailma
- **PAIKALLISET VAIKUTUKSET**
 - Tulvat, helleaallot, kadot, kasvihuonekaasupäästöt, lämpeneminen lisääntyvät, luonnon monimuotoisuus vähenee, vesipula

- **MONIMUTKAINEN & EPÄSELVÄ**

- Kaikkia vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia ei vielä tiedetä
- Sen mitä asiasta on virallisesti kerrottu. En kuitenkaan tiedä kuinka tämä ihmisen toiminnan aiheuttama ilmastonmuutos vaikuttaa yksittäisen maisemakokonaisuuden tilaan ja kehitykseen.
- Perusmekanismi ja vaikutukset. En kuitenkaan kovin laajasti ja syvästi.

- **MAATALOUS**

- Opetan sen vaikutusta maatalouteen agrologi opiskelijoille



- **TEHTÄVÄ 2b: Miten ilmastonmuutos saattaa vaikuttaa Hyypänjokilaaksoon ja päivittäiseen elämääsi?**

- **ILMASTO & MAISEMA:**

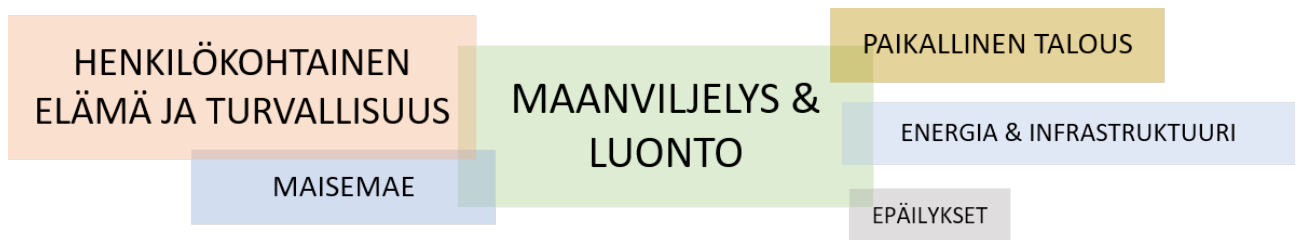
- Sateisuus + tulvat
- Lumen puute talvisin, maisema
- Kuivuuden ja tulvien vaikutukset näkyvät maisemassa
- Pitkässä juoksussa ilmastonmuutos saattaa muokata maisemaa, vieraskasvilajit ja eroosio jne.

- **MAANVIJELY + LUONTO**

- Sääolojen ääri-ilmiöillä voi olla vaikutusta maatalouteen.
- Viljelyolosuhteiden muutokset
- Karjatalous kestää säiden ääri-ilmiöitä paremmin
- Kuivuus vaikuttaa viljelyyn ja vaikeuttaa sitä
- Roudan väheneminen hankaloittaa esim. perunan viljelyä
- Talvien leutos ja sateet → eroosio, tuhohyönteiset, taudit yleistyvät, luontainen torjunta heikentyy
- Ravinteiden huuhtoutuminen
- Julkisuudessa on menossa yleinen "hyökkäys" maataloutta ja erityisesti karjataloutta vastaan
- Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen? -> vieraslajit
- Pysyvätkö lajit sopeutumaan muutoksiin?
- Mahdolliset myös muuhun lajistoon levinneisyysalueiden muutosten myötä.
- Tuholaisriski kasvaa
- Metsätuhot
- uusien tulokaskasvilajien ja vieraslajien lisääntyminen
- Lisääntyvien sateiden kautta varsinainen jokialue saattaa palautua lähemmäs kulttuurimaisena synnyn aikaista tilaa, mutta ilmaston lämpeneminen muuttaa alueen biologiaa ja voi vaarantaa alkuperäisten lajien elinmahdollisuuksia.

- **HENKILÖKOHTAINEN ELÄMÄ & TURVALLISUUS**

- Pimeyden kokemus voimistuu talvella
- Kovat sateet & myrskyt → eroosio, kylätiet ja peltotiet ym. (varaudutaan muotoilemalla) puita kaatuu, sähkökatkot
- Hiihtoharrastus hiipuu
- Kasvissyönnön trendinä on tämän hetken seuraus ilmastonmuutokseen varautumisesta
- Juomaveden määrän ja laadun vaihtelu
- Tulvariski kasvaa
- Tautiriski kasvaa
- Myrskyjen aiheuttamat sähkökatkot
- **PAIKALLINEN TALOUS**
 - Hyypähiihto jää pitämättä - → yhteisöllisyys
 - Vaikutukset maatalouden elinkeinoihin (esim. Maanviljelys, maatalous)
 - Julkisuudessa on menossa yleinen "hyökkäys" maataloutta ja erityisesti karjataloutta vastaan
 - Kasvissyönnön trendinä on tämän hetken seuraus ilmastonmuutokseen varautumisesta
- **ENERGIA JA INFRASTRUKTUURI**
 - Liikkuminen ja liikenne + energian käyttö
 - hankalat talvikelit ja liukkaus lisääntyy
 - Myrskyjen aiheuttamat sähkökatkot
- **EPÄILYKSET**
 - Vaikea sanoa
 - en asu alueella, joten se ei suoranaisesti vaikuta omaan elämään



- **TEHTÄVÄ 3: Miten AELCLIC-hanke voi edistää maisemanhoidon toteutusta Hyypänjokilaaksossa (Hyypänjokilaaksoson kulttuurimaiseman käyttö- ja hoitosuunnitelma)?**

- **UUDET IDEAT, TIETO JA ESIMERKIT**
 - Uusia näkökulmia, ideoita, työkaluja maisemanhoitoon
 - Hyödynnettävää tietoa
 - Kokemuksia muilta alueilta
 - Uusia hankeideoita
- **UUSIA NÄKÖKULMIA SUUNNITTELUUN JA JOHTAMISEEN**
 - Analyysi; ilmastonmuutoksen myötä maisemanhoidon näkökulmasta alueelle koituvat uhkat, mahdollisuudet jne. (rakentaminen, tulvat, viljelystä poisjäävien peltojen käyttö, pohjavesivarojen suojelu, metsien käsittely...)?
 - Ilmastonmuutoksen uhkia torjutaan olemassa olevin keinoin
 - Työstää esityksen, miten maisema-alueella voidaan varustautua ilmastonmuutokseen
- **UUSIA VERKOSTOJA & KUMPPANUUKSIA**
 - Uusien, yhdistävien työryhmien hankintaa tunnistettuihin uusiin tarpeisiin vastaamisessa

- Hyppä esille laajemmissa yhteistyökuvioissa
- Kansainvälinen yhteistyö
- **TIETOISUUDEN HERÄTTÄMINEN**
 - Tietoisuuden lisääminen → aktivoituminen
 - Lisää tietoisuutta ilmastonmuutoksen suorista vaikutuksista ja antaa mahdollisuuden arvioida erilaisten maisemanhoito/käyttö toimenpiteiden vaikutuksia ja tehokkuutta alueen kehittämisen / ylläpidon kannalta.
- **ENEMMÄN NÄKYVYYTTÄ & RESURSEJA**
 - Tuoda suuren yleisön tietoisuuteen alueella asuvien ihmisten näkemyksiä
 - Vaikutus alueelle kohdistuvaan resurssointiin
- **ENEMMÄN VUOROPUHELUA**
 - Vuoropuhelun edistäminen

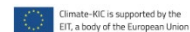


6. SEURAAVAKSI: Seuraavat työpajat, hankkeen verkkosivut ja niillä näkyminen

- Päätettiin järjestää ensimmäisen työpajan lisäksi kaksi AELCLIC-Pathfinder työpajaa. Toinen työpaja pidetään ennen heinäkuuta, siinä sidosryhmät keskittyvät tunnistamaan yhdessä ilmastonmuutoksen vaikutuksia. Työryhmätyöskentelyn pohjaksi työpajassa kuullaan esityksiä ilmastonmuutoksesta ja sen vaikutuksista Euroopassa, Suomessa ja Hyppänjokilaaksossa. Kolmas työpaja järjestetään kesän jälkeen ja se keskittyy mahdollisen LACAP-suunnitelman keskeisen sisällön määrittelyyn ja yhteistyöverkoston vahvistamiseen. Tavoitteena on, että Hyppänjokilaakson alue olisi yksi Climate-KIC-Demonstrator –hankkeen hakemukseen sisällytettävistä pilottimaisemista.
- Seuraavat alla listatut osallistujat, laitokset ja henkilöt vahvistavat halukkuutensa näkyä AELCLIC-Pathfinder-hankkeen (Hyppäriver_valley -osio) verkkosivuilla.

INSTITUTION	LOGO in WEB_AELCLIC	CONTACT	Email CONTACT in web
Kauhajoki Town	YES		
ELY/South-Bothia, Seinäjoki	YES	Marketta Nummijärvi	marketta.nummijarvi@ely-keskus.fi
Regional Council of South Ostrobothnia	YES	Timo Lakso	timo.lakso@etela-pohjanmaanliitto.fi
Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä	YES	Niina Tuovinen	niina.tuovinen@llky
Ruralia-instituutti	YES	Sulevi Riukulehto	sulevi.riukulehto@helsinki.fi
Paikallinen asukas-	NO	Asko Ojala	asko.ojala@ssvnet.fi
Paikallinen asukas-maisemhoitokunta	NO	Mikko Rotola-Pukkila	mikko@timantti.com
Seinäjoen museot	YES	Susanna Tyrvainen	susanna.tyrvainen@seinajoki.fi
Pro-agria	YES	Riikka Asunmaa	riikka.asunmaa@maajakotitalousnaiset.fi

- Kesäkuun toisella viikolla järjestetään Doodle-kysely toisen työpajan ajankohdasta. Kaikkien osallistujien toivotaan jakavan Doodle-kyselyä ja kutsua omien verkostojensa (henkilöt/organisaatiot/laitokset) kautta.



YHTEENVETO:

- Tärkeimmät JOHTOPÄÄTÖKSET, PÄÄTÖKSET ja SEURAAVAT TOIMENPITEET (Kuka ja milloin):

- Hyypänjokilaaksoon (Kauhajoki) on jo muodostettu paikallinen verkosto, mutta olisi tärkeää saada mukaan lisää taloudellisen sektorin toimijoita ja edustajia erilaisista sosiaalisista ryhmistä. Verkoston tulee olla mahdollisimman edustava ja toimiva, jotta se kykenee suunnittelemaan ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja hillintään liittyviä toimia. / TOIMENPIDE: Aalto yliopisto, Suomen maisemaobservatorio ja paikalliset sidosryhmät kutsuvat toiseen työpajaan lisää osallistujia (kesäkuu 2019).
- Kauhajoen kaupungin osallistuminen on erityisen tärkeää, kun suunnitellaan tulevia toimenpiteitä ja paikallista ilmastonmuutokseen sopeutumista. / TOIMENPIDE: Annetaan hankkeessa enemmän vastuuta Kauhajoen kunnalle.
- Työpajan tulokset kertovat paikallisen yhteisön ja asutetun maiseman – erityisesti Hyypänjokilaakson – välisestä vahvasta siteestä. Paikalliset osallistujat/sidosryhmät näkevät maiseman rakenteen monimuotoisena ekologisten, kulttuuristen ja taloudellisten osien summana, jossa kaikki em. asiat ovat vahvasti sidoksissa toisiinsa. Tähän vaikuttaa oletettavasti se, että he ovat aiemmin osallistuneet maisemanhoitoalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman laatimiseen ja toimeenpanoon. Ensimmäisen työpajan tulokset kertovat myös, että paikallinen yhteisö on hyvin selvillä ilmastonmuutoksen vaikutuksista, erityisesti niistä, jotka vaikuttavat heidän taloudelliseen toimintaansa tai maisemaan ja sen ominaisuuksiin (esim. maanviljelys). Lopuksi työpajassa nousi esiin AELCLIC-hankkeen ja paikallisten ja alueellisten suunnitelmien yhdistäminen. AELCLIC-hanke nähtiin myös mahdollisuutena nostaa Hyypänjokilaakson näkyvyyttä, oppia ja jakaa tietoa ja kokemuksia sekä eri alueiden kesken että Euroopan laajuisesti. Lisäksi AELCLIC-hanke voi edistää myös resurssien saamista ja Hyypänjokilaakson sopeutumista ilmastonmuutokseen. / TOIMENPIDE: Vahvistetaan ajatusten ja ideoiden vaihtoa AELCLIC Pathfinder –hankkeen pilottimaisemien välillä. Kutsutaan asiantuntijoita toiseen ja kolmanteen työpajaan täydentämään keskustelua.
- TYÖPAJA 2: Aikataulutetaan kesäkuun alussa / TOIMENPIDE: Aalto yliopisto avaa Doodle-kyselyn parhaan päivän ja ajan löytämiseksi.
- TYÖPAJAN 1 TULOKSET JA näkyminen hankkeen verkkosivuilla / TOIMENPIDE: Aalto yliopisto käsittelee tulokset ja ne näkyvät AELCLIC-Pathfinder –hankkeen verkkosivuilla (www.aelcllicpathfinder.com)